

STATUS RISIKOGRUPPEN

28/2-2007

Bakgrunn

I stortingsmelding nr. 8 (2005-2006) "Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan)" (heretter kalt "Forvaltningsplanen") kap 9.2 fremgår det at det skal etableres et "forum for samarbeid om miljørisiko" knyttet til akutt forurensning i havområdet for å styrke arbeidet med miljørisikovurderinger. Forumet skal rapportere til en styringsgruppe bestående av Miljøverndepartementet (MD), Fiskeri- og kystdepartementet (FKD), Olje- og energidepartementet (OED), Utenriksdepartementet (UD), Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Kommunal- og regionaldepartementet (KD) og Finansdepartementet (FID).

Mandatet for dette forumet ble vedtatt av Styringsgruppen høsten 2006, og kan finnes på miljøverndepartementets nettsider under følgende adresse:

http://www.regjeringen.no/upload/kilde/md/prm/2006/0191/ddd/pdfv/292815-mandat_risikograppa.pdf. Formålet med gruppen er å styrke arbeidet med risikovurderinger knyttet til akutt forurensning i havområdet og bidra til å håndtere risikoen på en best mulig måte både sektorvis og samlet.

Dette forumet benevnes heretter "Risikogruppen". I mandatet fremgår det at Risikogruppen skal ledes av Kystverket, og det er også en oversikt over institusjoner som skal inviteres. I et formøte 10 oktober 2006 hos MD ble det informert om at avdelingsdirektør Arve Dimmen vil være leder for Risikogruppen. I tillegg ble det informert om at første møtet ville avholdes i februar 2007, og at bl.a. Forsvaret, Meteorologisk institutt og Norsk institutt for vannforskning skulle inviteres i tillegg til de som allerede var listet i mandatet.

Møter

Risikogruppen har avholdt ett møte ihht plan. Dette møtet fant sted i Ålesund 14-15 februar 2007, og utkast til møtereferat ligger vedlagt. Møtet benevnes Risikomøte nr 1.

Møtet var omfattet av stor interesse og samlet totalt 30 engasjerte deltakere fra 16 etater og institusjoner. De eneste som ikke kunne stille av de inviterte var Sysselmannen på Svalbard og Fylkesmannen i Troms.

En relativt stor del av tiden på dette første møtet gikk med til at deltakende etater / institusjoner fikk anledning til å presentere seg og sitt ansvarsfelt / arbeidsoppgaver innen Risikogruppens arbeidsfelt. Mandatet ble diskutert, og man kom inn på diskusjoner knyttet til modeller for risikoanalyse, metodeutvikling og arbeidsform. Dette vil være hovedtema på det neste møtet.

Det ble satt i gang et arbeid for å kartlegge det samlede virkemiddelapparat etatene rår over for å redusere miljørisikoen relatert til akutt forurensning. I tillegg ble det klart at gruppen trenger en presisering av sentrale begrep og definisjoner innen fagfeltet ettersom ulike enheter legger ulike betydning i de samme begrep. Dette arbeidet igangsettes nå.

Fremdriftsplan

I mandatet for Risikogruppen fremgår det at første hovedrapport skal leveres 1. mars 2009. Basert på dette legges det opp til en arbeidsplan der Risikogruppen i 2007 utveksler kunnskap, erfaringer, risikoforståelse, koordinering mot – og erfaring fra pågående arbeid samt enes om begrepsbruk og arbeidsmetodikk. Statusrapporten 1. mars 2008 vil inneholde et ”skjelett” til hovedrapport, samt beskrive omfanget av det forventede innhold i hovedrapporten. Denne mellomrapporteringen vil i tillegg gi oversikt over ensartet modellbruk, oversikt over datafangst samt orientering om igangsatte arbeidspakker og kunnskapshull.

Det planlegges tre til fire møter til i løpet av 2007. Det neste (Risikomøte nr 2) vil søkes avholdt like etter påske 2007, og vil bli lagt opp dels som et fagseminar med spesielt inviterte foredragsholdere, og dels som et arbeidsmøte der gruppen diskuterer faglig tilnærming, arbeidsmetodikk og fokusområder for det videre arbeidet. Det kan bli aktuelt å drøfte igangsetting av spesielle utredninger eller forskningsarbeid som bidrag til kunnskapshull og kompetanseheving innen fagområdet miljørisiko.

Oppsummering

Arbeidet i Risikogruppen er kommet i gang som planlagt. Det er stor interesse og bred deltakelse, og de sentrale aktører i arbeidet er med. Arbeidet med felles risikoforståelse, begrepsavklaring og metodeutvikling får høy prioritet fremover.

VEDLEGG A

Møtereferat Riskogruppen møte nr 1 (Risikomøte nr 1)

I stortingsmelding nr. 8 (2005-2006) "Helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan)" (heretter kalt "Forvaltningsplanen") kap 9.2 fremgår det at det skal etableres et "forum for samarbeid om miljørisiko" knyttet til akutt forurensning i havområdet for å styrke arbeidet med miljørisikovurderinger. Forumet skal rapportere til en styringsgruppe bestående av Miljøverndepartementet (MD), Fiskeri- og kystdepartementet (FKD), Olje- og energidepartementet (OED), Utenriksdepartementet (UD), Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), Nærings- og handelsdepartementet (NHD), Kommunal- og regionaldepartementet (KD) og Finansdepartementet (FID).

På bakgrunn av Forvaltningsplanen er 3 grupper etablert

Overvåkningsgruppen	ledes av Havforskningsinstituttet v/ Knut Sunnanå
Faglig forum	ledes av Norsk Polarinstitutt v/ Bjørn Fossli Johansen
Risikogruppen	ledes av Kystverket v/ Arve Dimmen

Det første møtet i Risikogruppen ble avholdt 14-15 februar i Ålesund. Totalt 30 deltakere fra 16 ulike etater møtte (se vedlagt deltakerliste). Dette er et kort møtereferat fra møtet.

Det ble lagt opp til en start hvor representanter fra hver etat / institusjon fikk anledning til å presentere sitt ansvar og arbeidsoppgaver innen gruppens mandat. Dette viste at det er en svært bredt sammensatt gruppe der man til sammen dekker et vidt område innen fagfeltet. En nærmere spesifisering av arbeidsoppgaver vil tydeliggjøre hver enkelts rolle i arbeidet.

Møtet viste at det er en sprikende oppfatning av betydningen av sentrale begreper innen arbeidsfeltet. Begrepet overvåkning kan f.eks ha vidt forskjellig betydning i denne gruppen sammenlignet med hvordan det benyttes i Overvåkningsgruppen. Et viktig steg er derfor å utarbeide en liste over aktuelle begreper og klart definere hvordan disse skal benyttes i Risikogruppen.

En diskusjon av mandatet viste at det ikke var store uklarheter knyttet til dette. De viktigste spørsmål som kom opp dreide seg om avgrensning mot de to andre gruppene; mot Overvåkningsgruppen når det gjelder for eksempel monitorering av bestander av ulike arter pattedyr og sjøfugler ved Svalbard, mot Faglig Forum primært når det gjelder interaksjon mot referansegruppen samt kartlegging av kunnskapshull innen fagfeltet. Det å foreslå tiltak for å dekke de tidligere identifiserte kunnskapshull var blant de temaene som gruppen fastslo at det må jobbes med, men man besluttet her å avvente resultatene av den prosessen som Faglig forum har iverksatt for å kartlegge dette. I tillegg ble betydningen av noen av begrepene i mandatet diskutert, men dette vil gruppen komme tilbake til ifm den tidligere nevnte begrepsavklaringen.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) stilte spørsmål ved konsekvensdelen ifm analysen av miljørisiko langs norskekysten som følge av akutt oljeforurensning som Kystverket fikk utarbeidet ifm St.meld. nr.14 (2004-2005) På den sikre siden – sjøsikkerhet og oljevernberedskap. Direktoratet for Naturforvaltning mente at MOB-modellen ikke er utviklet for å sammenligne ulike områder, noe de mente var gjort i denne sammenheng. Dette er

problemstillinger som må avklares tidlig i det videre arbeid, og indikerer at det kan være aktuelt å utvikle en omforent metode for konsekvensvurderinger i miljørisikoanalyser.

Petroleumstilsynet presenterte oppstarten av et arbeid de har satt i gang sammen med SFT og OD med formål å modellere risikoanalyser for sitt ansvarsområde. Dette var i et tidlig stadium, men diskusjoner knyttet til dette viste at arbeidet har potensial til å kunne benyttes i en videre kontekst.

Kystverket presenterte noen av de forebyggende tiltak som ble omtalt i forvaltningsplanen, og som nå implementeres i 2007: Vardø trafikksentral og seilingsleder utenfor territorialfarvannet på strekningen Vardø-Røst.

Det ble satt i gang to konkrete tiltak med oppstart umiddelbart etter møte nr 1:

- utarbeidelse av en definisjonsliste
- utarbeidelse av en oversikt over hvilke virkemidler vi samlet har

Dette siste punktet koordineres i første omgang av SFT, som vil lage en ”mal” for hvordan vi beskriver dette. Dette gjøres for å få en samlet oversikt over hva risikohåndtering i praksis kan bety i denne sammenheng; hvilke virkemidler vi har, hvordan vi kan benytte disse og på hvilke områder vi evt. mangler virkemidler.

Det neste møtet vil etter planen avholdes i slutten av april. Det vil ha tre hovedtema:

1. Gjennomgang av modeller for miljørisikoanalyser som grunnlag for metodeutvikling
2. Gjennomgang / oppdatering av kunnskapsbehov
3. Identifisere fokusområder / plan for det videre arbeid

Punkt 1 er grunnleggende for det videre arbeidet, og vil inkludere både sannsynlighetsaspektet og konsekvensaspektet knyttet til aktivitet med fare for akutt forurensning, og derigjennom også sårbarhetsmodeller.

Punkt 2 vil ta utgangspunkt i den kartleggingen som ble gjort ifm forvaltningsplanen og den oversikten som Faglig forum nå utarbeider.

Målet med punkt 3 er å legge en overordnet plan for det videre arbeidet.

For øvrig kan det nevnes at det på ”sannsynlighetssiden” synes som om det er et relativt klart og avgrenset ansvarsområde: All menneskeskapt aktivitet som kan medføre akutt forurensning skal følges, og sannsynligheten for uhell som kan medføre dette estimeres. På ”konsekvenssiden” vil man måtte gå opp en grenselinje med Overvåkningsgruppen for optimal utnyttelse av ressurser og utveksling av resultat.

Det geografiske området for forvaltningsplanarbeidet er definert til å ligge utenfor grunnlinjen. For å vurdere konsekvensene av akutt forurensning er imidlertid landpåslag et sentralt element, og i denne sammenheng er også området innenfor grunnlinjen med i arbeidet.

Tiltaksliste etter Risikomøte nr 1:

1. KYD sender ut referat som vil inkludere:
  - a. Forståelse av mandat
  - b. Presentasjoner
  - c. Skissere innhold neste møte
2. Medlemmene gir innspill til dette innen angitt frist
3. KYD sender ut liste over kunnskapshull
4. Medlemmene reviderer og kommenter denne listen
5. SFT / PTIL definerer rammene for beskrivelse av punktet under og sender til KYD som distribuerer dette.
6. Medlemmene utarbeider kort oversikt over forvaltningsmessige tiltak, dvs. risikohåndtering de har i sin verktøykasse
7. Utarbeide definisjonsliste over aktuelle begreper – initiell liste sendes ut sammen med mandatet
8. Medlemmene foreslår emner for presentasjon innen de tre hovedtema for neste møte

Tema for neste møte/seminar (Risikomøte 2: tentativt uke 16 – 2 dager):

1. Metodeutvikling
2. Oversikt/kunnskapsbehov
3. Fokusområder – plan for arbeidet frem mot 1 apr 2009

DELTAKERLISTE RISIKOMØTE NR. 1

Firma	Navn
Kystverket	Arve Dimmen Ole Hansen Fridtjof Wangsvik Roar Johansen Bjørn-Erik Krosness Ingrid Lauvrak Trond Ski Trine Solevågseide Björg Sunde
Statens forurensingstilsyn	Kirsti Natvig
Petroleumstilsynet	Ingrid E Årstad Vidar Kristensen
Havforskningsinstituttet	Knut Sunnanå Bjørn Einar Grosvik
Norsk Polarinstitutt	Cecilie Von Quillfeldt Dag Vongraven
NIFES	Amund Maage
NIVA	Representant: Avdelingsleder Lars Henrik Larsen (forfall) Representant: Dr. Knut Erik Tollefsen (forfall) Vara: Anders Ruus
Meteorologisk Institutt	Representant: Eivind A Martinsen
Mattilsynet	Representant: Reidun Agathe Medhus (forfall) Representant: Are Sletta (forfall) Vara: Ragnhild Aursnes Dammen
Direktoratet for naturforvaltning	Representant Elisabet Rasendal (forfall) Vara: Anne Langaas
Sjøfartsdirektoratet	Bjørn E. Pedersen
Fylkesmannen i Nordland	Roger Johansen
Fylkesmannen i Finnmark	Ørjan W. Jenssen
Fylkesmannen i Troms	Representant: Fritz Rikardsen (forfall)
Statens Strålevern	Representant: Eldri N. Holo
Fiskeridirektoratet	Dagfinn Lilleng
Oljedirektoratet	Representant: Arne H. Nilsen (deltok 14.02) Vara: Sissel Eriksen
Kystvakten	Representant: Kom.kaptein Ottar Haugen
Landsdelkommando Nord-Norge	Representant: Kom.kaptein Åge-Leif Godø
Sysselmannen på Svalbard	Forfall